אורות השבת

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

גליון מס' 1053

עורך
הרב עוזיאל אדרי

פרשת השבוע
שמות

מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי

דבר העורך

הכל לטובה

'וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ' (א, יב). מבאר **ה'אמרי אש'** ידע יוסף שכל עברו ותולדות חייו, וכל האמצעים שננקטו כלפיו לרעה, בין בידי אחיו בין בידי פוטיפר, לא היו אלא לטובה והם אלו שגרמו להצלחתו ולעלייתו. ושכך יהיה גם לבני ישראל, שדווקא "כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ", וזה יביא אותו לגאולתו ולחירותו. מדייק **ה'אורח חיים'** לא נאמר "וכאשר עינו אותו", אלא "וכאשר יענו", בלשון עתיד. דבר זה יהיה תמיד בכל הגלויות, כל אימת שיענו וירבו את הסבל והרדיפות, כן יחזק העם היהודי ויאמץ. אומר **הרבי** הכול מתחיל ברוחניות, המצרים ירדו תחילה לחייהם הרוחניים של ישראל 'וימררו את חייהם'. אילו לא היו נכנעים ללחץ ברוחניות, לא היו משתעבדים בגשמיות. כך בכל הגלויות כשעומדים בתוקף ברוחניות אין שעבוד בגשמיות.

הברכת שבת שלום ומבורך
הרב **עוזיאל אדרי**
רב המרכז הרפואי "סורוקה"
וק"ק "שבטי ישראל" שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א' כו טבת (7.1.24)	יום ב' כז טבת (8.1.24)	יום ג' כח טבת (9.1.24)	יום ד' ל' טבת ר"ח שבט (10.1.24)	יום ה' א' שבט ר"ח שבט (11.1.24)	יום ו' ב' שבט (12.1.24)	שבת קודש ג' שבט (13.1.24)
עלות השחר	5:35	5:35	5:35	5:35	5:35	5:35	5:35
זמן טלית ותפילין	5:41	5:41	5:41	5:41	5:41	5:41	5:41
זריחה - הנץ החמה	6:45	6:45	6:45	6:45	6:45	6:45	6:45
סו"ז ק"ש לדעת מג"א	8:41	8:41	8:41	8:41	8:42	8:42	8:42
סו"ז ק"ש להתניא והגר"א	9:12	9:12	9:12	9:12	9:13	9:13	9:13
סו"ז בתפות ק"ש	10:03	10:04	10:04	10:04	10:04	10:05	10:05
חצות יום ולילה	11:47	11:47	11:48	11:48	11:48	11:49	11:49
מנחה גדולה	12:17	12:17	12:18	12:18	12:19	12:19	12:20
פלג המנחה	16:03	16:03	16:04	16:05	16:06	16:07	16:08
שקיעה	16:55	16:56	16:57	16:58	16:58	16:59	17:00
צאת הכוכבים	17:08	17:08	17:09	17:10	17:11	17:12	17:13

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	שמות
הפטרה לספרדים:	דברי ירמיהו
הפטרה לאשכנזים:	הבאים ישרש
כניסת השבת:	16:34
יציאת השבת:	17:25
רבנו תם:	17:58

"ישבת מברכין"
המולד ביום חמישי בשעה 8:45 ו-4 חלקים
ראש חודש שבט ביום חמישי הבעל"ט

דבר רב העיר שליט"א

השגחה פרטית

וַיְצַו פַּרְעֹה לְכָל עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבֵּן הַיִלּוֹד הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל הַבַּת תְּחַיּוּן
(שמות א, כב)

לכל עמו: אף עליהם גזר, יום שנולד משה אמרו לו אצטגניניו היום נולד מושיען ואין אנו יודעים אם ממצרים אם מישראל, ורואין אנו שסופו ללקות במים. לפיכך גזר אותו היום אף על המצריים, שנאמר כל הבן הילוד ולא נאמר הילוד לעברים.
(רש"י)

אכן בתכנית זו, ביקש פרעה להפר חלילה מכל וכל את עצת ה' - ולעכב את ישועת ישראל, בבחינת 'רבות מחשבות בלב איש'. אך בוא וראה, כיצד נתקיים בו 'יועצת ה' היא תקום'. שכן באותו היום הושלכו אלפים רבים של תינוקות ליאור - המצרים טבעו בלב ים, והיהודים שביניהם ניצלו בנס על ידי גל גדול שהביאם למדבר והמתינו שם לאבותיהם עד שיצאו ממצרים. וכל אותו הזמן, ינקו דבש מסלע, כדברי המדרש עה"פ (דברים לב, יג) 'ויניקהו דבש מסלע'. הנה כי כן הללו טבעו והללו ניצלו, ורק תיבה אחת נשארה צפה על פני המים, והיא תיבת מושיען של ישראל אשר בגללו הושלכו כולם ליאור! זאת ועוד, מי הצילו מתוך היאור, בתיה בת פרעה בכבודה ובעצמה! ומי גידלו ודאג לכל מחסורו במשך עשרים שנה ויש אומרים ארבעים שנה תמימות, פרעה בכבודו ובעצמו! ומדוע בחר ה' בדרך זו של הצלה, והלא יכול היה להצילו ככל אחיו ולהביאו למדבר עד שיגיע זמן הגאולה. ברם, רצה ה' בזה לחזק את ליבותיהם של ישראל לדורות עולם מפני כל הקמים עליהם לרעה, בבחינת 'רבות מחשבות בלב איש - ועצת ה' היא תקום'.

וכזאת השיב רבי אמי לרבי יהודה נשיאה בגמ' מנחות (ט, ב): 'מאי דכתיב (ישעיה כו, ד) בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים, אמר לו, כל התולה בטחונו בהקב"ה, הרי לו מחסה בעולם הזה ובעולם הבא'. הנה כי כן, התולה בטחונו בה' - הרי זה חוסה בצל כנפיו, ומי האיש אשר יחסה תחת כנפי השכינה ובלבו ידאג על הבלי העולם הזה. וכן מצאנו בגמ' ראש השנה (כו, ב): 'לא הוו ידעי רבנן מאי דכתיב, השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך (תהלים נה, כג). אמר רבה בר חנה, יומא חד הוה אזילנא בהדי ההוא טייעא, הוה דרינא טונא ואמר לי שקול יהבך ושדי אגמלאי (יום אחד הלכתי עם גוי אחד והייתי טעון משא, אמר לי קח יהיבך ושים על הגמל, הבינו שיהבך זה משאך). הרי לפנינו מקרא מפורש, שהקב"ה ברוב רחמיו מוכן ומזומן לשאת במשא תלאותיו של האדם, ובלבד שישכיל להשליך עליו את יהבו.

ועתה בוא וראה, מהו גדר 'השלך על ה' יהבך' הנדרש מהאדם. הנה אחר שהכינה עצמה אסתר לראות את פני המלך, ביקשה להשיב למרדכי: 'לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלושת ימים לילה ויום גם אני ונערותי אצום כן ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת וכאשר אבדתי אבדתי, ויעבר מרדכי ויעש ככל אשר ציותה עליו אסתר. ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמוד בחצר בית המלך... ויאמר המלך לאסתר במשתה היין מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש, ותען אסתר המלכה ותאמר שאלתי ובקשתי, אם מצאתי חן בעיני המלך ואם על המלך טוב לתת את שאלתי ולעשות את בקשתי יבוא המלך והמן אל המשתה אשר אעשה להם ומחר אעשה כדבר המלך' (מגילת אסתר ד, טז-יז - ה, א-ח). והמתבונן במקראות אלו יראה פליאה נשגבה עד מאוד, שהרי עם ישראל היה שרוי בתענית 'שלושת ימים לילה ויום', ומתוך תפילה ותחנונים נשאו את עיניהם אל אבינו שבשמים שיצליח את דרכה של אסתר להעביר את רוע הגזרה. וראה זה פלא, כאשר בא הנס לידה והציע לה המלך 'מה שאלתך וינתן לך', לא ביקשה אסתר על עמה ועל מולדתה, אלא זאת בקשה 'עוד יום אחד של משתה'. ויש לתמוה, מה ראתה אסתר לדחות את הישועה ביום נוסף. זאת ועוד, מי גילה לה רז זה שגם למחר יתרחש אותו הנס, וכי בכל יום מתרחיש ניסא. וביותר יפלא, מי התיר לה לאסתר להוסיף עוד יום אחד של צום ותענית לעם ישראל, וכי לא די להם בתענית של שלושת ימים לילה ויום.

ברם לכשנתבונן היטב נמצא, שיסוד גדול בתפילה ובטחון לימדה בזה אסתר לעולם. שכן אמנם התפללו עם ישראל בשלושת הימים הללו ועמדו על נפשם לפני הקב"ה מתוך צום ותחנונים, אולם ניתן לשער שהיו עיניהם נשואות קצת לקראת שליחותה

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

אורות הפרשה

התבטלות מוחלטת

'ויאמר משה אל ה', לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשום גם מאז דברך אל עבדך כי כבד פה וכבד לשון אנוכי' (ד, י). מבאר **בעל התניא** זיע"א משה היה בבחינת התבטלות מוחלטת, וכפי שהתורה מעידה עליו שהיה עניו מכל האדם. לכן טען שמעוצם התבטלותו אין הוא מסוגל לגלות ולהשפיע בדיבור, שכן "איידי דטריד למיבלע לא פליט" משום שהוא טרוד 'לבלוע' ולקבל אין הוא מסוגל 'לפלוט' ולדבר.

מניעת התבוללות

'וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ' (א, יב). מבאר **רבי שלמה קלוגר** זיע"א דווקא מפני שעינו אותם, הם פרו ורבו והיו לעם יהודי גדול. אילו פרעה לא היה רודף ומענה אותם היו עלולים להתבולל ולהיות חלק מהעם המצרי.

קשר בן האב

'ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו' (ב, כג). מבאר **הרבי** בזעקתם אל ה', שנבעה מתוך התעוררות התחושה וההרגשה של "כי אתה אבינו", התעוררה בהם ההתקשרות העצמית של הבן לאביו. לכן "וישמע ה' את קולנו" זעקתם עוררה את רחמי האב, מפני שנגעה בעצמותו.

גואל בשר ודם

'וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי' (ב, א). מבאר **'מאוצרנו הישן'** לשם מה התורה מספרת לנו זאת? כדי להדגיש שהגואל נולד בדרך הטבע, מאב ומאם, בשר ודם, כדרך כל האדם.

מעל הטבע

'וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי' (ב, א). מבאר **הרבי** בגמרא במסכת סוטה (יא, א) מבואר שיוכבד הייתה אז בת מאה ושלושים שנה, והכתוב קורא לה "בת לוי", משום שנולדו בה סימני נערות. מדוע הייתה לידתו של משה צריכה להיות באורח על טבעי, כי כדי שיוכל להוציא את ישראל ממצרים, שבה שרר תוקף הטבע, היה עליו להיות מעל חוקי הטבע.

משה בתיבה בשבועות

'ותצפנהו שלושה ירחים, ותשם בסוף על שפת היאור' (ב, ב-ג). מבאר **רבי מרדכי בנט** זיע"א מכאן המנהג לקשט בחג השבועות את הבתים במיני ירק הגדלים על שפת הנהר. שכן משה רבנו נולד בז' באדר, ולאחר שהצפינה אותו שלושה חודשים שמה אותו "בסוף על שפת היאור" ב-ו' בסיוון, חג השבועות.

לעזור בלי חישובים

'ותשלח את אמתה' (ב, ה). מבאר **רבי יצחק מוורקה** זיע"א **רש"י** מפרש את אמתה את ידה, שנשתרבבה אמתה אמות הרבה. והלוא בת פרעה לא ידעה שיארע לה נס זה, ואיך הושיטה מלכתחילה את ידה למקום שאי אפשר להגיע אליו, אלא שכאשר אדם רוצה באמת לעזור לזולת, אל יעמוד מהרהר וחוקר אם כדאי המאמץ ואם הדבר בהישג יד. עליו לעשות את שלו להושיט ידו.

לגדול בחצר המלכות

'ויגדל הילד ותביאהו לבת פרעה' (ב, י). מבאר **ה'אבן עזרא'** כך סובב ה' את הדברים, שיגדל משה בבית המלכות, להיות נפשו על המדריגה העליונה בדרך הלימוד וההרגל, ולא תהיה נפשו שפלה ורגילה להיות בבית עבדים. ועוד דבר אחר, כי אילו היה גדל בין אחיו והכירוהו מנעוריו, לא היו יראים ממנו, והיו מחשיבים אותו כאחד מהם.

אין רשות להסתגר

'ויגדל משה ויצא אל אחיו' (ב, יא). מבאר **הרבי** משה גדל בבית המלך, ושם לא היה חסר לו דבר, והיה יכול לשבת בשקט ובשלווה. אך מיד כשגדל והיה מסוגל לעשות ולפעול, יצא אל אחיו וחירף נפשו לעזור לאחד מהם, ולפיכך נאלץ לברוח ולגלות למדיין. ללמדך, אין האדם רשאי להסתגר ב-ד' אמות של תורה ולומר "אני את נפשי הצלתי".

רמזים במצרי

'איש מצרי הצילנו' (ב, יט). מבאר **ה'לקוטי לוי יצחק'** זיע"א משה, מושיעם של ישראל, נולד בשנה המאה ושלושים לירידת יעקב ובניו למצרים. דבר זה נרמז במחצית הראשונה של תיבת 'מצרי' **"מצ" 130**. לאחר מאתיים ועשר שנים שהיו בני ישראל במצרים נגאלו על ידי משה. דבר זה נרמז במחצית השנייה של תיבת 'מצרי' **"רי" 210**. זהו "איש **מצרי** הצילנו".

לקיים בנו חכמי ישראל
הציבור נקרא להמשיך להעתיר בתפילה
לרפואת הרה"ג **יוסף דהאן** שליט"א בן רחל
בתוך שאר חולי עמו ישראל

אורות הכשרות

של אסתר, שהרי אחות לנו בבית המלך ואפשר שמשם תצא הישועה לעם ישראל. ואכן אסתר הבינה זאת, אולם גם ידעה שאי אפשר שתצמח ישועה אמיתית וגאולה נצחית בלא שישליכו את כל יהבם לאבינו שבשמים, בבחינת 'השלך על ה' יהבך' ללא שום תלות בחסדי בשר ודם, וכמ"ש (תהלים קמו, ג) 'אל תבטחו בנדיבים בבן אדם שאין לו תשועה'. על כן ביקשה מהמלך עוד יום אחד של משתה, וכשבאו ישראל לביתם אחרי תענית של שלושת הימים וביקשו לדעת מה עלה בגורל השליחות של אסתר, ושמעו שהמלך הציע לאסתר 'מה שאלתך וינתן לך' ולא ביקשה כלום על הצלת עמה ומולדתה אלא בקשה עוד יום אחד של משתה! הבינו שאין להם על מי לסמוך אלא על אבינו שבשמים, וחזרו לבתי הכנסת ונשאו את עיניהם רק לאבינו שבשמים. ואכן התעוררות גדולה זו עלתה למרום והתקבלה תפילתם, וגם במשתה היין השני חזר שוב הנס של 'מה שאלתך וינתן לך'. וזאת היתה כוונתה הטהורה של אסתר. ואפשר שזה עומק דברי הגמ' במגילה (טז, ב): 'ת"ר מה ראתה אסתר שזימנה את המן וכו', רבי נחמיה אומר כדי שלא יאמרו ישראל אחות לנו בבית המלך ויסיחו דעתם מן הרחמים', ודו"ק.

וברוח זו, אמרתי לרמוז קצת מה שהובא בהלכה: שהפוסע פסיעה גסה ניטל ממנו אחד מחמש מאות ממאור עיניו. ומה תקנתו, שיטעם מכוס של קידוש והבדלה. והתמיה בולטת, מה לטעימת כוס של קידוש - עם רפואת העיניים. ולפי האמור, אפשר להטעים קצת פיסקה זו. שכן הפוסע פסיעה גסה אינו אלא מקטני אמונה, שאם לא כן מדוע הוצרך לפסוע לעבר עסקיו יותר מכפי כוחו, והלא מזונותיו קצובים לו ואין מוטל עליו להשתדל בהם אלא לפי כוחו. והעושה כן, אות וסימן הוא לקוצר ראייתו'. ועל כן תקנתו בלגימת כוס של קידוש והבדלה, שהרי בעצם קידוש השבת מוכיח האדם לקונו, שהגיע לדרגת מידת האמונה והבטחון.

ומעשה מובא בגמ' (עבודה זרה מ, ב) אשר יש בו כדי לאלפינו בינה עד היכן מגיע כוחה של 'השגחה פרטית', וזת"ד: 'פעם אחת חש רבי במעיו, אמר כלום יש אדם שיודע יין תפוחים של עובדי כוכבים, אסור או מותר. אמר לפניו רבי ישמעאל ב"ר יוסי, פעם אחת חש אבא במעיו והביאו לו יין תפוחים של עכו"ם של שבעים שנה ושתה ונתרפא. אמר לו, כל כך היה בידך ואתה מצערני. בדקו ומצאו עכו"ם אחד שהיה לו שלוש מאות גרבי יין תפוחים של שבעים שנה, ושתה ונתרפא. אמר, ברוך המקום שמסר עולמו לשומרים'. הנה כי כן, שלוש מאות גרבי יין נשתמרו היטב במרתפי הגוי ובניו אחריו במשך שבעים שנה! נקל לשער, כי לפני פטירתו ציוה ליורשיו 'הנני מוריש לכם יין ישן, אני לא נהנתי ממנו עד עתה כדי להשביחו, המשיכו גם אתם לשומרו היטב עד אשר יעלה ערכו כפלי כפליים'. ובסופו של דבר, מי נהנה ממנו - רבי... אשר עתיד בעוד שבעים שנה לחוש במעיו. וז"ש רבי 'ברוך המקום שמסר עולמו לשומרים'!

בברכת שבת שלום ומבורך
הרב **יהודה דרעי**
הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע

תושבי באר-שבע היקרים הרינו מודיעים כי
תוקפם של תעודות הכשרות פג
ובימים אלו חודשו תעודות הכשרות
ולכן יש לדרוש
תעודת כשרות מקורית בתוקף
עם חתימה וחותמת בצירוף הלוגרמה

הבהרה
אין לסמוך של שילוט "כשר"
אלא יש לדרוש
"תעודת כשרות" מקורית בתוקף.
כמו"כ אין לסמוך על אמירות
בעל העסק ו/או העובדים
על סוג הכשרות במקום
כגון: "בשר חלק" וכד'
אלא יש לסמוך אך ורק
על הרשום בתעודת הכשרות במקום.

בברכת יאכלו ענוים וישבעו
מחלקת הכשרות

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של
מורנו המרא דאתרא
הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

הלכות ברכת שהחיינו - ב'

ש - האם מברכים שהחיינו על בגד חדש?

ת - כשם שמברך שהחיינו על פרי חדש, כך מברך שהחיינו על בגד חדש שתפר או קנה או קיבל במתנה, בשעה שלובשו. ובלבד שהוא חשוב אצלו עד ששמח בו. והמנהג לברך שהחיינו רק על בגדים עליונים, כגון חליפה, כובע, חולצה וכד', אבל לא על מכנסיים ושאר בגדים נסתרים. וכן אין מברכים שהחיינו על נעליים, אף על פי ששמח בהם. ואם היה עשיר שאינו שמח כל כך כשלובש בגד חדש, אינו מברך עליו שהחיינו. שכן זה הכלל, אין מברכים שהחיינו אלא כשהבגד חשוב אצלו עד ששמח בלבישתו.

ש - האם מברכים שהחיינו על כלים חדשים?

ת - אמנם מעיקר הדין ראוי היה לברך שהחיינו גם על כלים חדשים ששמח בהם, כגון תכשיטים ורהיטים. מכל מקום, המנהג שלא לברך שהחיינו על כלים. וכן יש להורות, מפני שברכת שהחיינו תלויה במנהג. ועל כל פנים, טוב לפוטרם בברכת שהחיינו על פרי חדש או יצא בהם ידי חובה בברכת אדם אחר.

ש - האם מברכים שהחיינו על בית חדש?

ת - יש אומרים שצריך לברך שהחיינו על בית חדש, ובלבד שבנה או רכש בית לעצמו, למעט קבלן הבונה בתים עבור אחרים, וכן נוהגים בני אשכנז. אך מנהג בני ספרד שאין מברכים שהחיינו על בית חדש, אלא עושים סעודת מצווה הנקראת "חנוכת הבית" ובאותו מעמד לובש בעל הבית בגד חדש או לוקח פרי חדש ומברך עליו שהחיינו ויכוון לפטור את הבית החדש על כל כליו.

ש - הבונה בית כנסת חדש או ארון קודש או תיבה, האם מברך עליהם שהחיינו?

ת - כאמור מנהג בני ספרד שאין מברכים שהחיינו על בית חדש או כלים חדשים, ובכלל זה בית כנסת וכליו. וטוב שבמעמד "חנוכת בית הכנסת", יעמוד התורם בפני הציבור ויברך שהחיינו על בגד או פרי חדש ויכוון לפטור את בניין בית הכנסת או הריהוט שתרם. ואם נבנה בית הכנסת מכספי ציבור, יעשה כן הרב או החזן של בית הכנסת.

ש - המכניס ספר תורה חדש להיכל, האם מברך עליו שהחיינו?

ת - אמנם משורת הדין היה לברך שהחיינו על ספר תורה חדש, וכל שכן מי שזכה לחבר ספר תורני ולהוציאו לאור עולם לזיכוי הרבים. מכל מקום, המנהג שאין מברכים שהחיינו על ספר חדש, אלא פוטר אותו בברכת שהחיינו על בגד חדש או פרי חדש במעמד "הכנסת ספר התורה".

ש - מי שזכה להגיע לגיל זקנה, האם רשאי לברך שהחיינו?

ת - אין מברכים שהחיינו על אריכות ימים ושנים. אולם טוב ונכון שיעשה סעודה בהגיעו לגיל שישים שנה, להודות להשי"ת על שהצילו מדין כרת. וכן בהגיעו לגיל שבעים שנה, על שזכה להגיע לזקנה. וכן בהגיעו לגיל שמונים שנה, על שזכה להגיע לגבורות. ובזמן הסעודה, יברך שהחיינו על בגד או פרי חדש ויכוון על שנותיו.

הילולא דצדיקייא בעל התניא זיע"א

רבנו שניאור זלמן מלאדי זצוקלה"ה
יומא דהילולא - כד' טבת

מדברים אלי מן השמים

מדוע אתם מתנשאים כל כך, הוכיח ה"מתנגד" את **בעל התניא** זיע"א, והחל לפרט את הנהגותיו של הרבי הנראות בעיניו כמתנשאות. הקשיב הרבי לטענה, הניח את זרועותיו על השולחן והשען עליהן את ראשו, כב"נפילת אפיים". הרהר דקות ארוכות, מבלי לשנות תנוחה. לבסוף הרים את ראשו, והשיב "גדולי ישראל נקראים ראשים, ראשי אלפי ישראל, הראש והגוף אמנם מחוברים, אך לכל אחד מהם לבוש שונה. על הגוף לובשים בגד נפרד, ועל הראש חובשים בגד נפרד. מדוע לא תופרים בגד אחד משותף לראש ולגוף, מפני שהראש צריך להיות מובדל מהגוף, כך גם ראשי הדור צריכים להיות מובדלים ומנושאים מהעם ה"מתנגד" הסתפק בתשובה שקיבל, הודה לרבי והלך. **האדמו"ר האמצעי** זיע"א, בנו של הרבי, היה עד לשיחה שהתנהלה, והוא תמה על התנהגותו של אביו. "מדוע הנחת ראשך על זרועותיך והרהרת זמן ממושך בתשובה, הרי יכולת לענות לו מיד", שאל הבן את אביו, השיב הרבי, "כשטען קורח כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה', ומדוע **תתנשאו** על קהל ה', כיצד הגיב משה רבינו, "וישמע משה ויפול על פניו". רק אחר כך הוא פנה לקורח והשיב לו על טענתו, מדוע באמת לא השיב משה רבינו מיד לטענתו של קורח, אלא נפל תחילה על פניו, משה רבינו חשש שדבריו של קורח אינם טענתו הפרטית, אלא טענה שהתעוררה במרומים, ולמעשה מדברים אליו מן השמים, וקורח אינו אלא שליח להעביר את הדברים. אם ישיב לו מיד יגיע שליח אחר ויעורר גם הוא את אותה השאלה, לכן נפל משה תחילה על פניו והתבונן היטב בתוכו פנימה. רק לאחר שנוכח בוודאות שאין בו שמץ של התנשאות, הבין שקורח אינו שליח מלמעלה, אלא איש ריב ומחלוקת, ואז השיב לו על טענתו, כן היה גם בנידון דידן.

המפה של אמריקה

כאשר היה **בעל התניא** זיע"א בבית הכלא בפטרבורג, בעקבות ההלשנה עליו לשלטונות, נודע לשרי הממשלה כי איש אלקים, מופלג בחכמה ובתבונה, נמצא בבית המעצר. כמה מהם החליטו לנצל את ההזדמנות ולהיכנס אליו, כדי לשוחח עימו ולבחון את חכמתו, באותה תקופה הגיעה לרוסיה מפה חדשה של כדור הארץ, שכללה גם את ציור יבשת אמריקה היבשת החדשה שהתגלתה זה לא מכבר, האם בקי אתה בחכמת ציור כדור הארץ, שאלו השרים את הרבי כשהשיב להם הרבי בחיוב, פרשו בפניו את מפת כדור הארץ החדשה, וציפו לראות את תגובתו. עיין הרבי מעט במפה והעיר מיד כי נפלה טעות בשרטוט היבשת החדשה. החלו השרים להתווכח עמו, והיו ביניהם אף כאלו שלגלגו על השגותיו, אך לבסוף התברר כי אכן הצדק עימו, השרים נדהמו. הרי זו המפה הראשונה שהגיעה לרוסיה, מנין לך ידיעה כה מפורטת בציור יבשת אותה מעולם לא ראית, השיב בעל התניא "באות בי"ת של המילה "בראשית" הפותחת את ספר התורה, מצויר כל העולם כולו. משם יודע אני כיצד נראית היבשת החדשה באופן מדויק.

לאבד את המהרה

בימי נעוריו נהג **בעל התניא** זיע"א לשבת שעות ארוכות בבית המדרש של סבו, **רבי משה פוזנר** זיע"א, וללמוד תורה. באחד הימים, בעת שהותו בבית המדרש, הבחין כי אחד הלומדים קורא מתוך הספר במהירות רבה. ניכר היה שהוא מבין היטב את הנלמד, אולם החיפזון בו דילג מדף לדף לא מצא חן בעיני העילוי הצעיר, מדוע אתה ממהר כל כך, הוכיח בעל התניא את הלומד, מהיר אני בטבעי, התנצל הלומד, אם כך, עליך לשנות את הטבע, פסק העילוי, איני יכול לשנות את טבעי, טען הלומד, לכל יהודי יש נשמה, אשר מעניקה לו כוחות לשנות את טבעו בדרך של קבלת עול. תחילה תרכוש הרגל חדש, ועם הזמן יהפוך ההרגל לטבע שני. הרגל שנעשה לטבע מסוגל לשנות אפילו טבע עצמי. זכור כי קבלת עול היא היסוד החשוב ביותר בתורה ובעבודה, המשיך בעל התניא הפסוק אומר "ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה". "ארץ" מלשון רצון. ה' נתן לך מתנה, "ארץ טובה", רצון וחשק בלימוד תורה ובעבודת ה'. דע לך, שכאשר מתברכים בחשק בלימוד, יש לקיים את "ואבדתם מהרה" לאבד את ה"מהרה", את המהירות המופרזת, וללמוד תורה במתינות, לתת לנשמה להתענג על הנועם של התורה, לימים, הפך הלומד לחסידו של בעל התניא.

זכות הצדיק תגן בעד כל עם ישראל אמן ואמן

עיניים טהורות בעל התניא

שמחת החסידים הרקיעה שחקים עם היוודע הבשורה על שחרורו של רבי שניאור־זלמן מלאדי, בעל התניא והשולחן־ערוך (המכונה 'אדמו"ר הזקן'), מהכלא הרוסי, חמישים ושלושה ימים ישב במבצר הפטרובלי בפטרבורג, אחרי שנאסר כ'מורד במלכות', בעקבות עלילה שטפלו עליו.

במהלך ימי מעצרו עבר אדמו"ר הזקן חקירות רבות. הוא נשאל שאלות מקיפות על שיטת החסידות, והשיב תשובות מפורטות. בין החוקרים היו גם מלומדים, שניסו לעמוד על מהות שיטתו וההבדלים בינה ובין הדרך המקובלת בין היהודים.

לאחר כל החקירות התברר לחוקרים כי אין מדובר ב'מורד במלכות', כפי האשמה שטפלו עליו, אלא להפך. הם נוכחו כי לפניהם איש קדוש ונעלה, בקי בכל החוכמות, אשר כל תשובותיו חדות וקולעות להפליא.

עם זיכויו המוחלט ושחרורו מהכלא ביום שלישי, י"ט בכסלו (תקנ"ט), שטף גל של שמחה את החסידים, שהיו שרויים כל הימים האלה בחרדה גדולה. השמחה העצומה התפרצה אף לרחובות הבירה הרוסית, והחסידים רקדו ברחובות מרוב אושר ושמחה.

רבי שניאור־זלמן רצה לשוב מיד לביתו שבליאוזנה, אולם החסידים הפצירו בו להישאר כמה ימים בפטרבורג, הן כדי שיוכל לנוח ולהתחזק אחרי ייסורי המאסר, הן כדי שלא יתפרש כאילו הזיכוי אינו חד־משמעי והרבי ממהר לברוח מעיר הבירה.

הרבי נענה להפצרות והסכים להישאר זמן־מה בפטרבורג. הוחלט כי הרבי ישהה בביתו המרווח של הגביר הנודע ר' מרדכי לֶפלר, מחסידיו הגדולים של הרבי, שהתגורר בפטרבורג.

באותם ימים היה ביתו של ר' מרדכי מלא מפה אל פה מחסידים תושבי העיר ובחסידים רבים שבאו מכל האזור לפטרבורג. הוא העמיד שולחנות עמוסים כל טוב בעבור האורחים ודאג לכל צורכיהם.

חדר גדול במיוחד יוחד לרבי, שבו קיבל את הנכנסים. שעות רבות ישב הרבי והתוועד עם הציבור באמירת דברי תורה וחסידות.

בעל הבית השתדל מאוד להכין ארוחות טובות ומזינות בעבור הרבי, כדי שיתחזק מעט אחרי שכמעט לא אכל דבר בהיותו במאסר, אולם הרבי מיעט מאוד לאכול, והסתפק בשתיית תה. הדבר הדאיג את החסידים, שרצו בכל ליבם ומאודם לחזק את בריאותו של הרבי. מדי פעם בפעם הציעו להביא לו דבר מאכל או משקה מזינים יותר, אך הרבי דחה את ההצעות.

יום אחד נראה שהרבי חש חולשה והוא הסכים שיגישו לו תה בחלב.

ר' מרדכי קם בשמחה והזדרז למלא את בקשת הרבי. הוא ביקש ממשרת הבית להביא לו את החלב הטרי שהובא זה עתה אל הבית. ר' מרדכי לא ויתר על הזכות הגדולה שבשימוש תלמיד־חכם, ועסק בעצמו בהרתחת החלב ובהכנת התה המעורבב בחלב. בדחילו ורחימו הביא את הספל והניחו על השולחן לפני הרבי.

הרבי הוסיף לומר דברי תורה וחסידות, והתעלם לחלוטין מהספל המהביל המונח לפניו. עבר זמן־מה והרבי פנה אל ר' מרדכי ושאל: "האם התה עם החלב כבר מוכן?".

הבעת תמיהה התפשטה על פני הנוכחים, ור' מרדכי ענה לרבי מיד כי זה כבר הביא את התה עם החלב והעמיד את הספל על השולחן.

הרבי, כאילו לא שמע את התשובה, הוסיף לדבר בנקודה שבה עמד. מעיינות תורת וחסידות שפעו ממנו, ועדיין לא נגע בספל התה והחלב שלפניו.

עברו עוד כעשר דקות ושוב שאל הרבי בעדינות: "האם מישהו יכול להביא תה עם חלב?".

הפעם הייתה התמיהה מוחלטת. הלוא כבר אמרו לרבי שספל התה עם החלב עומד לפניו על השולחן!

בעל־הבית חש מבוכה רבה. בזהירות רבה לקח את כוס התה והחלב והזיז אותה לעבר ידו של הרבי ואמר: "רבי, הנה ספל התה והחלב. הוא כבר עומד מוכן על השולחן"...

ברגע שהספל נגע בידו של הרבי נרתע הרבי ומשך את ידו בחרדה, כאילו חש כווייה בידו. פניו התלהטו באש קודש והוא אמר: "כמה גדולים דברי חכמינו בדייקם בלשונם בהלכה האוסרת חלב נכרי. חז"ל אומרים: 'חלב שחלָבוֹ עובד כוכבים ומזלות **ואין ישראל רואהו**', במילים האלה טמונה משמעות עמוקה ביותר – כאשר גוי חלב את החלב – אין ישראל רואהו! יהודי אינו רואה כלל חלב שחז"ל אסרו לשתותו"...

את דבריו סיכם אדמו"ר הזקן באומרו: "כדאי לבדוק את מקור החלב שהונח כאן, כי בלי ספק זה חלב שנחלב על־ידי נוכרי, בשעה שלא היה יהודי שהשגיח בשעת החליבה, כנדרש על־פי הדין"...

ר' מרדכי הורה מיד לבדוק את מקור החלב, ונמצא כי בדיוק כפי שאמר הרבי כן היה. ויהי לפלא.

לעילוי נשמת
הרב **יוסף שלמה טריקי** זצ"ל
בר עליה ז"ל
והרבנית **רחל טריקי** ע"ה
בת סימי ז"ל
ת. נ. צ. ב. ה.

הרבנות והמועצה הדתית
באר-שבע

חזקו ואמצו גיבורי החיל

ברכת שמים ממעל
לרבבות חיילי צה"ל ואנשי כוחות הבטחון המחרפים את נפשם ביבשה באוויר ובים למען אחיהם בית ישראל.
יתן ה' את אויבנו הקמים עלינו, נגפים לפניהם, ישמרם ויצילם ויחזירם לביתם בריאים ושלמים

ברכת רפואה שלימה והחלמה מהירה
למגיני ארץ קודשינו בכל מקומות מושבותיהם

ותפילת פדויי ה' ישובון ובאו ציון ברינה
נישא תפילה ונפיל תחינה לשלומם של השבויים והנעדרים שישובו לבתיהם לחיים ולשלום

נקום נקמת דם עבדיך השפוך
ובלב מלא תוגה, עטופי אבל ויגון קודר על רציחתם של יהודים יקרים בידי בני עוולה, ונפילתם של החללים בכל מערכות הביטחון בשדה הקרב הי"ד ואת תנחומנו הכנים אנו שולחים למשפחות היקרות והאהובות

ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה

יהושע (שוקי) דמרי
ממונה המועצה הדתית

חרבות ברזל

תענית דיבור

תתקיים אי"ה ביום ראשון ד' שבט תשפ"ד (14.1.24)
בבית הכנסת "מעיינות"
רח' בר גיורא - (מאחורי מרכז החנויות) שכונה ד'
תחילת הלימוד בשעה 8:00 בבקר
בברכת ברוכים הבאים בשם ה'

שבת שלום!

גליון 555 * ש"ק פרשת וישלח תשפ"ד